

Tiedolla johtaminen pudokkuuden ehkäisyssä 2. asteen ammatillisessa koulutuksessa

14.12.2021

Vesa Sarmia

iVAMOS!
Diakonissalaitos

VAIKUTTAVUUS

Vaikuttavuus käsitteenä siirtää tarkastelun suoritteista toiminnan lopputulemiin

Vaikuttavuuden edistäminen edellyttää vaikuttavuustavoitteiden määrittämistä, selkeitä mittareita sekä oikeita kannustimia

Vaikuttavuusohjelman laatimisessa kuljetaan matka ymmärryksestä lähtötilanteen selvittämiseen, tavoitteiden asettamiseen, toimintamalliin ja tiekarttaan

Vaikuttavuustieto ja siihen perustuva toiminnan seuranta ja ohjaus hyödyttävät kaikkia toimijoita: johtoa, opettajia ja oppilaita ja se auttaa rajallisten resurssien kohdentamisessa

TIEDOLLA JOHTAMINEN

Tiedon systemaattista analysointia ja tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa. Se kytkeytyy osaksi laajempaa tietojohdamisen kenttää. Tietojohdaminen taas voidaan ymmärtää sekä tieteenalaksi että johtamisen osa-alueeksi, jolla pyritään lisäämään organisaatioiden kykyä luoda arvoa tiedolla ja osaamisella. Se on myös tiedon luomiselle ja jakamiselle otollisten olosuhteiden luomista.

Tiedon systemaattista analysointia ja tiedon hyödyntämistä päätöksenteossa (Stähle & Pirttivaara 2015.)

Johtamisen näkökulma, jonka avulla organisaatio kykenee erottelemaan epäolennaisen tiedon olennaisesta tiedosta (Jalonen & Virtanen & Stenvall & Rannisto 2015.)

Teoreettinen ja käytännöllinen kontribuutio syntyy ymmärryksen lisäämisestä organisaatioiden sisäisten sekä niiden saatavilla olevan tiedon ja informaation tunnistamiseen, välittämiseen ja käyttöön liittyvien prosessien hallinnasta ja johtamisesta (Jalonen 2015.)

Tietoperusteinen johtaminen

- Kun tietojohdaminen on osa strategista toimintaa, ohjaavat tavoitteet ja päätöksenteko tiedon muodostamista eikä toisin päin
- Tiedolla johtaminen on tiedon hyödyntämistä päätöksenteon tukena – tiedon johtaminen liittyy tiedon koostamiseen
- Tietoperusteinen johtaminen edellyttää mittaamista:
- Mittaamisen syitä esim:
  - Nykytilan ymmärtäminen
  - Tavoitetilan asettaminen
  - Muutoksen osoittaminen (ennen ja jälkeen asetelma)
  - Toiminnan vaikutusten osoittaminen

Vaikuttavuus

- Vaikuttavuus käsitteenä siirtää tarkastelun suoritteista toiminnan lopputulemiin
- Vaikuttavuuden edistäminen edellyttää vaikuttavuustavoitteiden määrittämistä, selkeitä mittareita sekä oikeita kannustimia
- Vaikuttavuusohjelman laatimisessa kuljetaan matka ymmärryksestä lähtötilanteen selvittämiseen, tavoitteiden asettamiseen, toimintamalliin ja tiekarttaan
- Vaikuttavuustieto ja siihen perustuva toiminnan seuranta ja ohjaus hyödyttävät kaikkia toimijoita: johtoa, henkilöstöä ja opiskelijoita ja se auttaa rajallisten resurssien kohdentamisessa

Lyhyen aikavälin hyödyt

Opiskelijan haasteisiin reagoidaan **varhaisessa vaiheessa ja oikea-aikaisesti**. Tämä parantaa opiskelijoiden **hyvinvointia** ja vaikuttaa opintojen etenemiseen myönteisesti sekä edistää siirtymistä jatkokoluille.

Toiminnalla synnytetään sekä hyvinvointi- että rahoitusvaikutuksia

Pidemmän aikavälin hyödyt

Oppilaitoksen interventioiden kustannusvaikuttavuutta parannetaan kohdentamalla **vaikuttavia tukikeinoja tietopohjaisesti** valikoidulle kohderyhmälle. Näin rajallinen tukiresurssi saadaan kohdennettua mielekkäästi.

Onnistuessaan interventiot maksavat itsensä takaisin, kun ne auttavat opiskelijoita suorittamaan tutkintonsa loppuun ja siirtymään elämässä eteenpäin. Tämä kannustaa panostamaan **toimiviksi todettaviin ja kustannustehokkaisiin tukimalleihin**.

Onnistuneet tukitoimet vaikuttavat merkittävästi myös yhteiskunnallisella tasolla, sillä toimet nostavat väestön koulutustasoa ja työllisyysastetta. Muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia **hyvinvointivaltion rahoituspohjaan ja valtiontalouden kantokykyyn**.

Vaikuttavuustiedon hyödyt eri tahoille

Oppilaitos

- Tunnistetaan millaisia vaikutuksia kullakin toiminnalla aikaansaadaan
- Osataan suunnata toimintaa ja työpanosta asioihin, jotka synnyttävät haluttua loppuvaikuttavuutta
- Rahoitusvaikutukset oppilaitoksen toimintaan

Henkilöstö

- Mittaamisen käyttöönoton myötä keinoja ennakoiden tunnistaa pudokkuusuhan alla olevat opiskelijat
- Auttaa kohdentamaan interventi ot niille, jotka tarvitsevat eniten tukea ja suunnittelemaan kullekin soveltuva interventiomalli

Opiskelija

- Oikeanlaista tarpeisiin kohdentuvaa tukea oikea-aikaisesti opintojen edistymiseksi
- Hyvinvointivaikutukset
- Edellytykset läpäisyyn paranevat ja todennäköisyydet syrjäytymiselle pienenevät

Tausta- ja muutosmittarit interventioissa

TAUSTATEKIJÄT

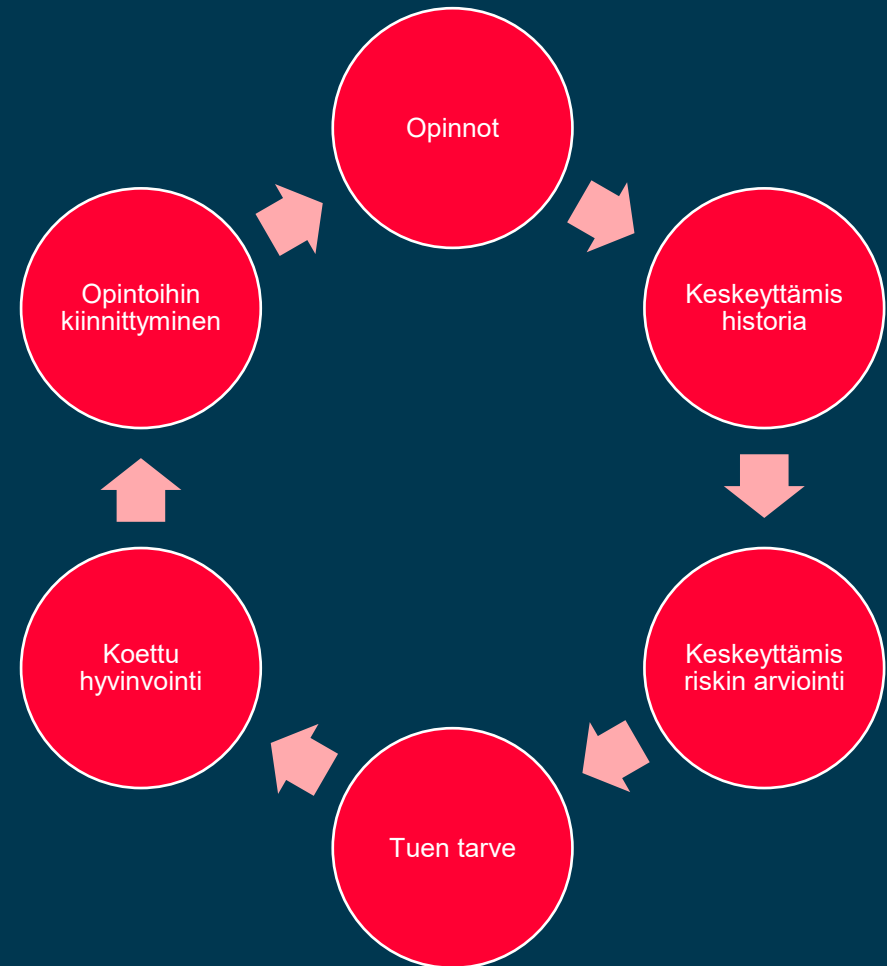
- Hakutoivejärjestys
- Peruskoulun päättötodistuksen keskiarvo
- Aikaisempi tutkinto
- Aikaisemmat keskeytykset

HERÄTTEET

- Poissaolojen %-osuus viimeisen 2 kk aikana
- Työssäoppimisjaksojen onnistuminen
- YTO-aineiden suorittaminen tavoiteajassa
- Määräaikainen keskeytys

SEURANTA

- 3X10D
- Poissaolot intervention aikana ja sen jälkeen
- Opintojen kertyminen suhteessa tavoitteisiin
- Opintojen eteneminen intervention päättyessä
- Valmistuminen
- Ohjautuminen jatko-opintoihin ja työhön

LAATUTIETO JA VAIKUTUKSET

iVAMOS!
Diakonissalaitos

Kustannusvaikuttavuuden mallintaminen tapahtuu kolmen eri elementin kautta

Intervention kustannukset oppilaitokselle

Miten interventiolle kohdistuvat kustannukset määritellään?

=

**Kustannus-
vaikuttavuus**

Minkälaisia vaikutuksia pudokkuutta ennaltaehkäisevillä interventioilla on?

Mitä vaikutuksia interventioilla on ja miten niitä voidaan mitata?

&

Mikä on interventio osuus opiskelijan suoriutumisesta?

Miten ja missä määrin voidaan olettaa, että vaikutukset ovat seurausta interventioista?

Esimerkki intervention vaikutusten arvioinnista 2. asteella

Olennaista palveluissa

Viiden opiskelijan lopettamisen ennaltaehkäisy

*Yhden opiskelijan lopettamisen ennaltaehkäisy **kustantaa 3 000 euroa****

Väliaikaisen keskeyttämisen ennaltaehkäisy

Viiden opiskelijan väliaikainen keskeyttäminen ennaltaehkäisy

*Yhden opiskelijan lopettamisen ennaltaehkäisy **kustantaa 3 000 euroa****

Osaamispisteiden kertyminen

1000 suorituspistettä enemmän, mikä vastaa 23 000 euroa enemmän suoritusrahoitusta

*Intervention arvioitu nettovaikutus on **8 000 euroa*****

Poissaolot

*Interventioiden piirissä olevien opiskelijoiden **poissaolot suhteessa suunniteltuihin tunteihin vähentyivät 20% intervention osallistumisen jälkeen***

Opintojen tahti

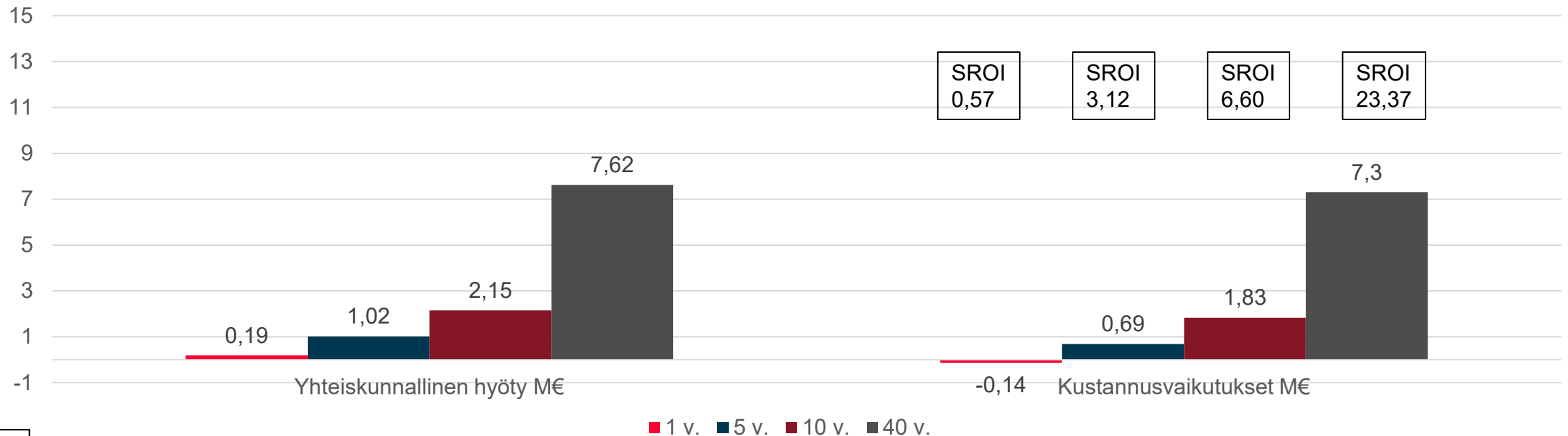
*Interventioiden piirissä olevat opiskelijat **suorittivat keskimäärin 10 osaamispistettä enemmän kvartaalissa intervention osallistumisen jälkeen***

*Taustaoletuksia: intervention kustannus tarkastelukaudella 15 000€ → 15 000€ / 5 = 3 000 per vaikutus

**Taustaoletukset: Yhden suorituspisteen rahoituskerroin 23€. Intervention kustannus tarkastelukaudella 15 000€ → 23 000€ - 15 000€ = 8 000€

Yhteiskunnalliset hyödyt ja kustannusvaikutukset - esimerkki

Alueen nimi: Oppilaitos Vamos – Aika: 1.1.2021-30.6.2021

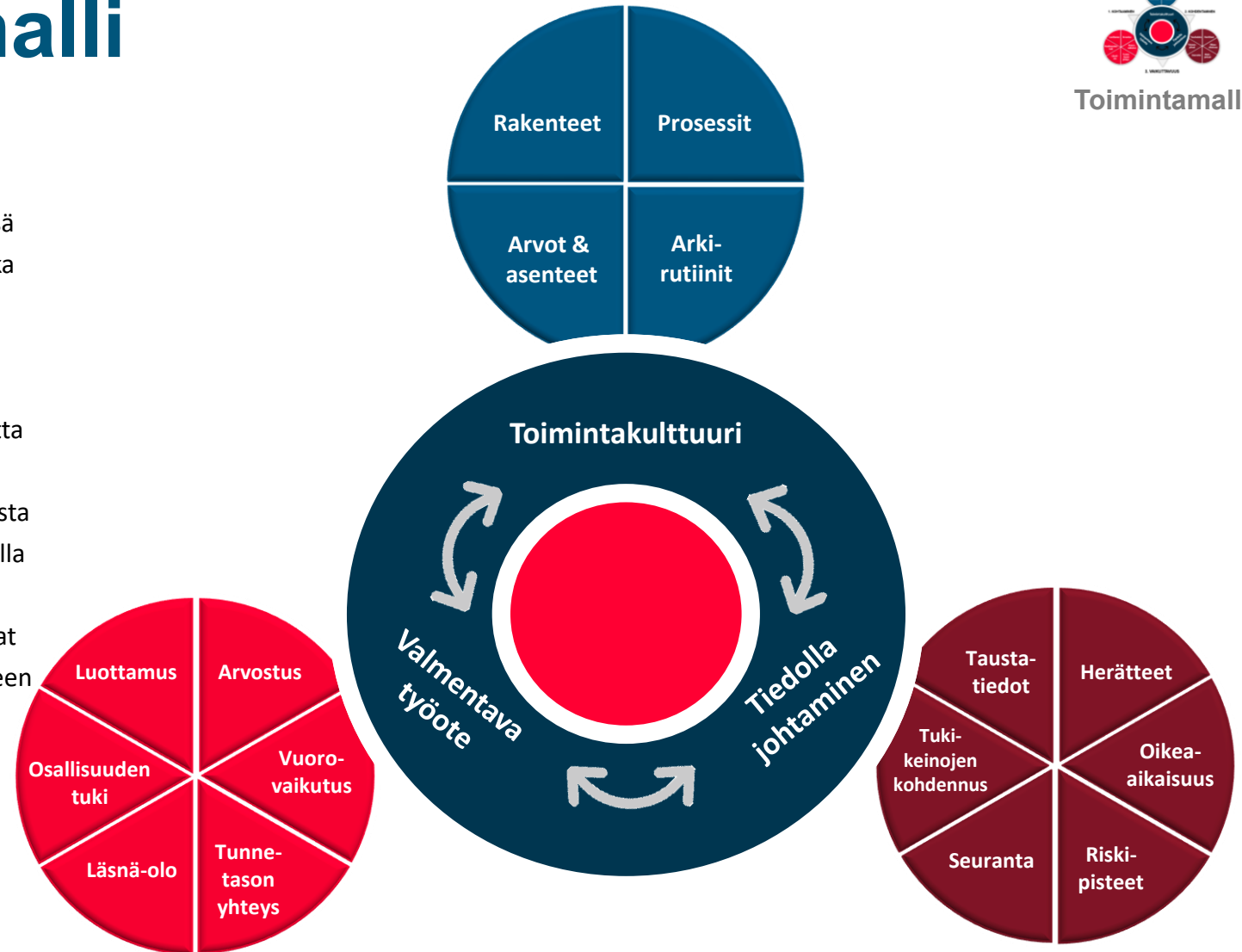
N=34

Esimerkki: Toimintamalli

Toimintamalli

- 1. Valmentava työote** tarkoittaa rinnalla kulkevaa opiskelijan kohtaamisen tapaa, joka perustuu luottamuksen rakentamiseen ja arvostavaan vuorovaikutukseen sekä opiskelijan osallisuuden tukemiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että opiskelijan kanssa toimitaan ja viestitään tavalla, joka tavoitteellisesti vahvistaa, kannustaa ja tukee häntä.
- 2. Tiedolla johtaminen** perustuu järjestelmälliseen tiedon keräämiseen ja –analysointiin. Tarkoitus on saada tietoa siitä, kenelle ja milloin pudokkuutta ehkäiseviä tukikeinoja on syytä kohdentaa. Oikea-aikainen ja varhainen reagointi mahdollistuu tunnistamalla opintopolulta ja opiskelijan tilanteesta tekijöitä, jotka voivat kertoa kasvaneesta tuen tarpeesta. Lisäksi arvioinnilla ja seurannalla saadaan tietoa kohdennettujen tukikeinojen tuottamasta muutoksesta ja vaikuttavuudesta. Tämä käsittää sekä toiminnan tuottamat tavoitellut vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin ja opintoihin kiinnittymiseen että taloudellisen näkökulman.
- 3. Oppilaitoksen toimintakulttuuri** on ratkaisevassa roolissa valmentavan työotteen ja tiedolla johtamisen keinojen käyttöönotossa. Toimintakulttuuriin sisältyvät prosessit, rakenteet, arkirutiinit sekä oppilaitoksessa vallitsevat arvot ja asenteet määrittävät viime kädessä pudokkuutta ehkäisevän toimintakokonaisuuden rakentumisen sekä mahdollisuudet saada aikaan positiivisia muutoksia.

Ota toimintamalli käyttöön

1. Kartoita oppilaitoksen tilanne erojen, määräaikaisten keskeytysten, suoritettujen tutkintojen ja tutkinnonosien sekä suoritettujen osaamispisteiden osalta.
2. Selvitä erojen ja keskeyttämisten taustalla olevat opiskelijoiden taustatekijät ja herätteet. Jos joitain tietoja ei ole saatavilla, paranna seurantajärjestelmää.
3. Aseta tavoite pudokkuuden vähentämiseksi ja varaa toiminnalle resurssit.
4. Käynnistä keskustelu oppilaitoksessa, millaista toimintakulttuurin muutosta tavoitten saavuttaminen edellyttää → käynnistä toimenpiteet.
5. Suunnittele ja muotoile interventio heille, joilla riski pudota opintojen ulkopuolelle on kasvanut.
6. Huomioi, miten oppilaitoksen muut tukitoimet voivat tukea intervention onnistumista.
7. Määrittele interventiolle systemaattinen seuranta ja johtamisrakenne.
8. Analysoi intervention onnistumista systemaattisesti ja kehitä sitä.
9. Analysoi intervention kustannusvaikuttavuutta investointi- ja rahoitusnäkökulmista.
10. Aloita alusta.

KIITOS

vesa.sarmia@hdl.fi

[@vesasarmia](#)